mise korraldusega 1930, 1931 ja 1938. a. talvel Soomes ja 1930. a. suvel Poolas, Austrias ja Saksas, viibis keeleuurimisel Liivis 1932, töötas 1935—36 vahetusprof-na Budapesti ülikoolis; ta võttis osa II ja IV rahvusvahelisest lingvistide kongressist Genfis 1931 ja Kopenhaagenis 1936, I Soome-Eesti rahvuslikkude teaduste uurijate kongressist Helsingis 1939. — S. on tänini jätkanud eesti murrete uurimist, olles isiklikult töötanud peaaegu kõigis eesti kihelkondades ning ühtlasi jätkates Akadeemilise Emakeele Seltsi esimehena (välja arvatud 1934 ja kevadsemester 1936) ja murdetoimkonna juhatajana selle uurimistöö organiseerimist stipendiaatide kaudu. EKS-i abiesimees on ta olnud 1924—39 ja selle keeletoimkonna juhataja a-st 1922, haridusministeeriumi kooliraamatute komisjoni liige 1930—35 ja mitmel a-l Kultuurkapitali Kirjanduse Sihtkapitali valitsuse liige Akadeemilise Emakeele Seltsi esindajana. Alates 1938. a. on ta Kohanimede Nõukogu liige ja on olnud ka Prantsuse Teadusliku Instituudi juhatuse liige. A. 1931 asutati S. algatusel ülikooli juurde Eesti Keele Arhiiv, mis koondab endas eesti keele ainesekogusid ja käsikirjalisi uurimusi; selle juhataja on ta olnud kuni 1939. S. oli ajakirja „Eesti Keel" peatoimetaja 1924—31. Ta on Soome-Ugri Seltsi välisliige a-st 1933 ja Société de linguistique de Paris liige a-st 1932. Peale varemmainitute on S. avaldanud ms. järgmised tööd: „Tegelikud õigekeelsuse määrused" (Tartu, 1922), „Eesti, eestlased ja Eesti keel" (F. Wiedemanni sõnaraamatu 3. tr. eessõnana ja ka eriraamatuna, Tartu, 1923), „Vanem eestikeelne pulmalaul" (E. Kirj. 1927), „Viron kielikartaston julkaisemisaiheesta" („Suomi" 1930), „Wanradt-Kõlli katekismuse keelest" („Eesti Keel" 1930), „Valik eesti kirjakeele vanemaid mälestusi" II (Tartu, 1931; koos A. R. Cederberg'iga), „Eesti keeleala murdelisest liigendusest" („Eesti Keel" 1932), „Kümme aastat eesti murrete süstemaatset kogumist" („Eesti Keel" 1932), „Die estnische Sprache" (Tartu, 1932), „Eesti keel" (äratrükina „Eesti entsüklopeediast", Tartu, 1933), „Meie keelelise elu väljavaateist ja sihtjoontest" (E. Kirj. 1933), „Tallinna praegusest nimest" (E. Kirj. 1934), „Eesti liignimedest varemalt, nüüd ja tulevikus" („ERK" 1934), „Pilk eesti nüüdseile perekonnanimedele" (Eesti Üliõpilaste Seltsi Album X, Tartu, 1934), „Tulihänna nimetustest" (E. Kirj. 1935), „Hilinenud lastekeelest Eestis" („Eesti Keel" 1935; prantsuse keeles laiendatult „Language enfantin conservé par trois jeunes Estoniens de onze, neuf et huit ans", Tartu, 1936), „Eesti õigekeelsuse päevaküsimustest" (E. Kirj. 1936 ja 1937), „Eesti keel XIII—XVI sajandil" (teoses „Eesti ajalugu" II, Tartu, 1937), „Konsonantide afektiivsest geminatsioonist" (Õp. E. S-i *Liber Saecularis*, Tartu, 1938), „Eesti keele mitmest palgest" („Looming" 1938), „Eräitä piirteitä Viron kielikartastosta" („Virittäjä" 1938), „Agenda Parva (1622) keelest" („Eesti Keel" 1938) ja suureulatuslik keeletopograafiline uurimus „Eesti murdeatlas" (seni ilm. 1. vihk, Tartu, 1938). S. on toimetanud keeleosa väljaandes „Jahresbericht der estnischen Philologie und Geschichte" I—IV (1918—21), olnud „Eesti entsüklopeedia" keeleteaduse osakonna toimetaja, avaldanud kirjutisi maakondi kirjeldava koguteose „Eesti" üksikuis osades, ajakirjades „Eesti Kirjandus" (selle keeleosakonna toimetaja on ta a-st 1929), „Eesti Keel", „Looming" jm. Prantsuse keelest on ta tõlkinud G. Flaubert'i „Salambo" (Tartu, 1928) ja A. Daudet' „Kirjad minu veskilt" (Tartu, 1931). — Peale silmapaistva tegevuse eesti murrete kogumise ja eesti keele uurimise alal on S. mõjustanud ka eesti kirjakeele arenemist, töötades aktiivselt kaasa ja esinedes teaduslikkude ettekannetega keelelistes organisatsioonides, avaldades töid tegeliku keelekorralduse alalt, lugedes „Eesti õigekeelsuse-sõnaraamatu" korrektuure ja rikastades kirjakeelt leksikaalselt; ta on toonud kirjakeelde rohkesti murdesõnu, niihästi oma brošüüri „Murdesõnad Põhja-Eestist" (1921) kui ka oma sõnavararikaste tõlgete kaudu. S. kuulus ka „Kalevipoja" 5. tr. (Tartu, 1935) parandustoimkonda.

Isikl. jm. saadud andmed. *T.*

SAARESTE (end. perekonnanimi kuni 1923 **Saaberg**), **Ernst Julius**, arstiteadlane, sünd. 9. I 1892 vkj. Läänemaal Tolli v. Kuuda mõisas õpetaja pojana, lõpetas Tallinna Nikolai I gümnaasiumi 1913 ja õppis arstiteadust Peterburi sõjaväe arstiteaduse akadeemias, mille lõpetas 1917; ta töötas sõjaväearstina Maailmasõjas väerindel, võttis osa Vabadussõjast ning oli 1920 Sõjaväe Tervishoiu Valitsuse tervishoiu-